

61985J0249

HOTĂRÂREA CURȚII
din 21 mai 1987*

Albako Margarinefabrik Maria von der Linde GmbH & Co. KG
împotriva
Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Landgericht Frankfurt am Main (Republica Federală Germania)]

„Decizie adresată unui stat membru — Incidență asupra aplicabilității
dreptului concurenței nelocale —
«Unt de Berlin»”

Cauza 249/85

În cauza 249/85,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Landgericht Frankfurt am Main (Republica Federală Germania) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Albako Margarinefabrik Maria von der Linde GmbH & Co. KG, societate de naționalitate germană, cu sediul social la Berlin (Vest),

reclamant în acțiunea principală,

și

Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, instituție de drept public, Frankfurt am Main, Adickesallee 40,

pârât în acțiunea principală,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 189 al patrulea paragraf din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii Mackenzie Stuart, președinte, Y. Galmot, C. Kakouris și F. Schockweiler, președinți de cameră, T. Koopmans, U. Everling, R. Joliet, J. C. Moitinho de Almeida și G. C. Rodríguez Iglesias, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul C. O. Lenz,
grefier: domnul K. Riechenberg, îndeplinind funcția de administrator

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru reclamantul în acțiunea principală, de domnii J. Gündisch et J. Kicker, avocați în Hamburg,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul P. Karpenstein, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent,

având în vedere raportul de ședință completat în urma procedurii orale din 4 iunie 1986,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 decembrie 1986,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 7 august 1985, primită la Curte la 12 august 1985, Landgericht Frankfurt am Main a adresat Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o întrebare preliminară privind interpretarea articolului 189 al patrulea paragraf din tratat și, în special, privind efectele care trebuie să fie recunoscute unei decizii precum cea adresată, la 25 februarie 1985, de Comisie Republicii Federale Germania privind măsurile pentru promovarea comercializării untului pe piața din Berlin (Vest).

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între societatea Albako, un producător de margarină cu sediul în Berlin (Vest) și Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung (denumit în continuare „BALM”), agenția agricolă de intervenție competentă pentru sectorul laptelui și al produselor lactate. Pe baza articolului 1 din Legea privind concurența neloială („Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb”) din 7 iunie 1909 (astfel cum a fost modificată la 21 iulie 1965, BGBl. I, p. 625) și a articolului 1 din Regulamentul privind vânzările cu prime („Zugabeverordnung”) din 9 martie 1932 (astfel cum a fost modificat la 15 noiembrie 1955, BGBl. I, p. 719), Albako a introdus o acțiune împotriva BALM prin care urmărea instituirea unei interdicții în sarcina pârâtului de a distribui în mod gratuit, în viitor, unt, conform aceluiași modalități precum cele prevăzute de Decizia Comisiei din 25 februarie 1985.

3 Articolul 1 din Legea privind concurența neloială prevede că orice persoană care, în cadrul operațiunilor comerciale săvârșește, în scopul concurenței, un act contrar practicilor loiale, poate face obiectul unei acțiuni în încetare și în daune-interese.

4 Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul privind vânzările cu prime interzice, în materia operațiunilor comerciale, oferirea, anunțarea sau acordarea, în același timp cu o marfă sau un serviciu, a unei prime care constă într-o marfă sau un serviciu. Articolul 1 alineatul (2) precizează că această interdicție este inaplicabilă, în special, atunci când

prima care însoțește marfa constă într-o anumită cantitate sau o cantitate care poate fi calculată într-un anumit mod dintr-o marfă identică. În cazul unei prime autorizate în temeiul articolului 1 alineatul (2), articolul 1 alineatul (3) interzice evaluarea, în ofertă sau în anunț, a acestui avantaj ca fiind gratuit (primă gratuită, cadou etc.) sau crearea, în orice fel, a impresiei de gratuitate.

5 Pentru a studia modalitatea în care consumatorii reacționează la o scădere a prețului untului, Comisia a prevăzut prin această decizie organizarea, pe piața din Berlin (Vest), pentru perioada cuprinsă între 15 aprilie și 30 iunie 1985, a unei acțiuni de promovare a vânzărilor de unt, al cărui cost marginal și eficacitate urmau să fie evaluate de un institut de cercetare independent. Nouă sute de tone de unt care proveneau din stocuri publice urmau să fie ambalate în pachete de 250 de grame, fiecare purtând mențiunea „unt CEE gratuit”. Ulterior, aceste pachete urmau să fie comercializate într-un ambalaj care să conțină, de asemenea, un pachet de unt de pe piața deschisă cu aceeași greutate, fără ca prețul acestui pachet dublu să poată depăși prețul a 250 de grame de unt de pe piața deschisă, aplicabil în timpul perioadei de comercializare. În acest scop, BALM trebuia să pună gratuit la dispoziția anumitor întreprinderi comerciale 900 de tone de unt din stocul public, întreprinderi pe care urma să le selecționeze și care, la rândul lor, urmau să se angajeze prin contract să ambaleze untul care făcea obiectul operațiunii și să-l comercializeze prin intermediul vânzătorilor cu amănuntul.

6 Albako a sesizat Landgericht Frankfurt am Main printr-o cerere de ordonanță președințială, solicitând pronunțarea unei hotărâri de interdicere a desfășurării operațiunii, susținând că aceasta contravine dispozițiilor interne privind concurența neloială și vânzările cu prime. La 11 martie 1985, Landgericht a respins această cerere pe motiv că BALM nu acționase în scopul influențării concurenței. La 28 martie 1985, Oberlandesgericht Frankfurt am Main a confirmat această hotărâre, respingând cererea. Instanța a considerat că operațiunea contestată contravenea în mai multe puncte dispozițiilor naționale privind concurența neloială și vânzările cu prime, dar a considerat că aplicarea acestora trebuia să fie exclusă având în vedere supremația dreptului comunitar.

7 După ce operațiunea avusese deja loc, Albako a introdus, la 11 iunie 1985, o acțiune în fața Landgericht Frankfurt am Main. Instanța națională a considerat că, întrucât a folosit metode reglementate de dreptul privat pentru îndeplinirea misiunii sale, BALM intra sub incidența dispozițiilor de drept privat aplicabile. În această privință, Landgericht Frankfurt am Main a fost de acord că cedarea cu titlu gratuit a 900 de tone de unt de intervenție, efectuată de către BALM în Berlin (Vest), era contrară practicilor comerciale loiale prin aceea că operațiunea respectivă a condus la o saturare a pieței și a provocat o cerere exagerată pentru unt. În plus, aceasta a concluzionat că untul de intervenție, oferit împreună cu untul de pe piața deschisă, constituia o primă în sensul articolului 1 din Regulamentul privind vânzările cu prime, că această primă nu intra în sfera de aplicare a excepției prevăzute la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din același regulament, pentru cazul de ofertă de mărfuri identice, untul de pe piața deschisă și untul de intervenție nefiind mărfuri identice și că, în orice caz, faptul de a caracteriza untul de intervenție ca fiind gratuit era contrar articolului 1 alineatul (3) din regulament.

8 Potrivit Landgericht Frankfurt am Main, cererea Albako de stabilire a unei interdicții în sarcina BALM putea fi respinsă numai din cauză că măsurile adoptate de BALM se bazau pe o decizie a Comisiei. În această privință, instanța a considerat că decizia Comisiei nu putea să prevaleze asupra dispozițiilor naționale privind concurența neloială și vânzările cu prime decât în cazul în care aceasta avea efect direct. În aceste condiții, Landgericht a adresat o întrebare preliminară, prin care urmărea să obțină clarificarea dacă articolul 189 al patrulea paragraf din tratat trebuia să fie interpretat în sensul în care o decizie precum cea pe care Comisia a adresat-o la 25 februarie 1985 Republicii Federale Germania privind măsurile pentru promovarea comercializării untului pe piața din Berlin (Vest) se opunea ca o instanță din statul respectiv să restrângă activitatea agenției de intervenție pentru agricultură competent - care nu este destinatarul direct al deciziei - comportament care este contrar legislației naționale privind concurența neloială și vânzările cu prime, dar pe care agenția respectivă l-a adoptat în scopul punerii în aplicare a deciziei.

9 Pentru expunerea observațiilor scrise care au fost prezentate Curții de către Albako și de către Comisie, se face trimitere la raportul de ședință.

10 Este necesar să se remarce, în același timp, că problema cu care se confruntă instanța națională ia naștere într-o altă formă decât aceea din cauza 9/70 Grad, cauza 20/70 Lesage și cauza 23/70 Haselhorst, în cazul cărora Curtea a recunoscut că, în anumite condiții, o decizie adresată tuturor statelor membre putea produce un efect direct, în sensul că o persoană de drept privat putea să se prevaleze de aceasta într-un litigiu cu o autoritate publică (a se vedea hotărârile din 6 și 21 octombrie 1970, Rec., p. 825, p. 861 și p. 881).

11 Decizia în discuție în aceste cauze prevedea o modificare a dispozițiilor legislative sau de reglementare și a fost invocată pentru a preveni aplicarea anumitor dispoziții ale legislației naționale care, după cum se pretinde, nu au fost armonizate cu decizia. Nu se contestă faptul că decizia Comisiei din 25 februarie 1985 nu prevedea adoptarea vreunei norme generale cu care dispozițiile interne privind concurența neloială și vânzările cu prime să intre în conflict. În plus, Republica Federală Germania, prin intermediul agenției de intervenție al acesteia, a realizat operațiunea prescrisă și, prin urmare, a pus în aplicare în mod corespunzător decizia care i-a fost adresată. Așadar, nu este vorba de a recunoaște unei persoane de drept privat mijloacele de a se proteja împotriva consecințelor prejudiciabile ale neexecutării obligațiilor pe care un stat membru le are în temeiul dreptului comunitar, astfel cum putea fi situația în cauzele citate anterior.

12 În continuare, este necesar să se sublinieze că respectivul comportament al BALM, pe care instanța națională l-a considerat a constitui o măsură de concurență neloială în conformitate cu dispozițiile interne pertinente, era impus Republicii Federale Germania, care acționa prin intermediul agenției de intervenție, în temeiul deciziei Comisiei din 25 februarie 1985. Această decizie nu îi lăsa nicio marjă de apreciere. Decizia a prevăzut comercializarea untului în ambalaje care să conțină 250 de grame de unt de pe piața deschisă și 250 de grame de unt de intervenție, a impus imprimarea mențiunii „unt CEE

gratuit” pe pachetele de unt de intervenție conținute în aceste ambalaje, a stabilit prețul de vânzare al acestui pachet dublu, a stabilit cantitatea totală de unt reglementată de operațiune, a precizat durata acesteia și a indicat piața pe care aceasta trebuia să aibă loc. Interzicerea desfășurării operațiunilor de acest tip ca acte de concurență neloială, atunci când acestea au fost dispuse de Comisie, echivalează cu împiedicarea punerii în aplicare a deciziilor acesteia.

13 În realitate, problema este aceea de a clarifica dacă o instanță națională are obligația, în temeiul dreptului comunitar și, în special, al articolului 189 al patrulea paragraf din tratat, de a se abține de la aplicarea dispozițiilor naționale de instituire a protecției împotriva concurenței neloiale sau de reglementare a vânzărilor cu prime, atunci când această aplicare viza împiedicarea statului de a pune în aplicare, prin intermediul agenției de intervenție pentru agricultură a acestuia, o decizie a Comisiei, precum cea din 25 februarie 1985.

14 În această privință, este necesar să se sublinieze, în primul rând, că în cazul în care o operațiune dispusă de o instituție comunitară, precum cea care s-a desfășurat la Berlin (Vest) în mai 1985, trebuia să fie reglementată de normele de drept intern, aceasta condiționează, în practică, validitatea actului comunitar de respectarea dreptului intern. Acest rezultat este contrar jurisprudenței constante a Curții în temeiul căreia validitatea actelor comunitare trebuie să fie apreciată numai în temeiul dreptului comunitar. Într-adevăr, astfel cum rezultă din Hotărârea din 17 decembrie 1970 (Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, Rec., p. 1125), „dreptul care decurge din tratat, ca sursă independentă de drept, nu ar putea, ca urmare a naturii sale, să fie ignorat de normele de drept intern, indiferent de forma de adoptare a acestora, fără a-și pierde caracterul de drept comunitar și fără a fi pus în discuție fundamentul juridic al Comunității”.

15 În ceea ce privește, în special, validitatea măsurii contestate în cadrul acestor proceduri, Curtea a decis, prin hotărârea pronunțată în această zi în cauzele conexe 133 - 136/85 (Rau și alții/BALM), că măsura respectivă era reglementată prin autorizarea pe care Consiliul a acordat-o Comisiei prin articolul 4 din Regulamentul nr. 1079/77 al Consiliului din 17 mai 1977 privind o taxă de coresponsabilitate și măsuri pentru extinderea piețelor din sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 131, p. 6) și că această dispoziție răspundea cerințelor principiului legalității.

16 În această privință, trebuie, de asemenea, subliniat că validitatea măsurilor adoptate de instituțiile comunitare poate fi afectată de incompatibilitatea acestora cu principiile pe care dreptul comunitar le consacră în materie de concurență. Într-adevăr, instituțiile comunitare trebuie să țină seama, în special, de cerința de loialitate a tranzacțiilor. Cu toate acestea, în cadrul organizării comune a piețelor agricole, acestea trebuie să concilieze cerința respectivă cu obiectivele stabilite prin articolul 39 din tratat. În prezenta cauză, nu rezultă că instituțiile comunitare competente au depășit marja de apreciere de care dispun pentru concilierea acestei cerințe cu obiectivele respective.

17 În al doilea rând, este necesar să se sublinieze că, în temeiul articolului 189 al patrulea paragraf din tratat, deciziile sunt obligatorii în întregime lor pentru destinatarii anume

desemnați. În cazul deciziilor adresate statelor membre, acestea sunt obligatorii pentru toate organele statului destinat, inclusiv instanțelor acestuia. Rezultă din aceasta că, în temeiul principiului supremației dreptului comunitar, care a fost stabilit prin Hotărârea din 15 iulie 1964 (Costa/ENEL, 6/64, Rec., p. 1150) și explicat în Hotărârea din 9 martie 1978 (Simmenthal, 106/77, Rec., p. 629), instanțele naționale trebuie să se abțină de la aplicarea oricăror dispoziții interne și, în special, precum în prezenta speță, pe cele privind concurența neloială și vânzările cu prime, a căror punere în aplicare poate împiedica punerea în aplicare unei decizii comunitare.

18 Din considerentele anterioare rezultă că este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 189 al patrulea paragraf din tratat trebuie să fie interpretat în sensul în care o decizie precum cea pe care Comisia a adresat-o la 25 februarie 1985 Republicii Federale Germania privind măsurile pentru promovarea comercializării untului pe piața din Berlin (Vest) se opune ca o instanță a acestui stat să restricționeze comportamentul agenției de intervenție pentru agricultură competente care este contrar legislației interne privind concurența neloială și vânzările cu prime, dar pe care această agenție l-a adoptat în vederea punerii în aplicare a deciziei.

Cu privire la cheltuielile de judecată

19 Cheltuielile efectuate de către Comisie, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu Albako, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de Landgericht Frankfurt am Main prin ordonanța din 7 august 1985, hotărăște:

Articolul 189 al patrulea paragraf din tratat trebuie să fie interpretat în sensul în care o decizie precum cea pe care Comisia a adresat-o la 25 februarie 1985 Republicii Federale Germania privind măsurile pentru promovarea comercializării untului pe piața din Berlin (Vest) se opune ca o instanță a acestui stat să restricționeze comportamentul agenției de intervenție pentru agricultură competente care este contrar legislației interne privind concurența neloială și vânzările cu prime, dar pe care această agenție l-a adoptat în vederea punerii în aplicare a deciziei.

Mackenzie Stuart
Koopmans Everling

Galmot Kakouris
Joliet Moitinho de Almeida

Schockweiler
Rodríguez Iglesias

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 21 mai 1987.

Grefier
P. Heim

Preşedinte
A. J. Mackenzie Stuart